

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ОСВІТИ, НАУКИ ТА ІННОВАЦІЙ

В И С Н О В О К

До протоколу № 116
від 09 березня 2023 року

до проекту Закону України
про внесення змін до Закону України
“Про повну загальну середню освіту”
щодо обов’язкових результатів навчання
(реєстр. № 9046 від 22.02.2023)

Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій за дорученням Голови Верховної Ради України попередньо розглянув проект Закону України про внесення змін до Закону України “Про повну загальну середню освіту” щодо обов’язкових результатів навчання (реєстр. № 9046 від 22.02.2023), поданий народними депутатами України Бабаком С.В., Коваль О.В., Піпою Н.Р. та іншими народними депутатами України, і зазначає таке.

У пояснювальній записці до законопроекту відзначено, що його метою та завданням є “підвищення якості викладання та якості вивчення історії України та іноземної мови на кожному рівні повної загальної середньої освіти, що дозволить підвищити якість здобуття учнями результатів навчання з історії України та іноземної мови на кожному рівні повної загальної середньої освіти, що має, з одного боку, посилити єдність Українського народу у розумінні його минулого, а з іншого боку, полегшити громадянам України спілкування з усім цивілізованим світом за усіма напрямками співпраці” (п. 2, 6 Пояснювальної записки).

Для досягнення цієї мети ініціаторами законопроекту пропонується внести зміни до частини 5 статті 17 та до частини 1 статті 44 Закону України “Про повну загальну середню освіту”, якими до переліку обов’язкових предметів для проходження державної підсумкової атестації за кожний рівень повної загальної середньої освіти включити історію України та іноземні мови (крім мови,

визнаної Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом). Крім того, пропонується зазначити, що державні стандарти повинні передбачати вільне володіння державною мовою, необхідний рівень математичної компетентності, знання історії України, володіння іноземною мовою (крім мови, визнаної Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом) всіма учнями закладів освіти, які завершують здобуття повної загальної середньої освіти.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України у своєму висновку висловлює до законопроекту зауваження, які стосуються набрання чинності. Зокрема, процес впровадження запропонованих змін потребує більш тривалого перехідного періоду з метою налагодження ефективного учбового процесу, розроблення відповідних освітніх програм або інтегрованих курсів. Зазначене, зокрема, стосується здобувачів початкової загальної середньої освіти, для яких, у тому числі, проектом запроваджується обов'язкове складання державної підсумкової атестації з предмету "Історія України". Головне науково-експертне управління зауважує, що на теперішній час типові освітні програми підготовки здобувачів початкової загальної середньої освіти, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України № 743-22¹ від 12.08.2022, не передбачають вивчення цього навчального предмету.

Міністерство освіти і науки України підтримує ідею законопроекту і висловлює низку слушних зауважень та пропозицій, спрямованих на його покращення. Зокрема, Міністерство освіти і науки України звертає увагу на відсутність у початковій школі навчального предмету "Історія України", а тому пропонує закріпити на законодавчому рівні проведення державної підсумкової атестації на рівні: початкової освіти з державної мови та математики; базової середньої освіти – з державної мови, математики, історії України та іноземної мови (крім мови держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом); профільної середньої освіти – державної мови, історії України, математики або іноземної мови (крім мови держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом). Також наголошено, що з метою врахування реалізації особистісного потенціалу здобувачів освіти, зокрема щодо вивчення профільних предметів та/або мови корінного народу чи національної меншини, доцільно було б передбачити надання можливості проходження державної підсумкової атестації за рівень початкової, базової та повної загальної середньої освіти також з інших предметів, перелік яких визначатиметься центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

Національна академія педагогічних наук України, Всеукраїнська громадська організація "Асоціація керівників шкіл України" не підтримують ухвалення законопроекту з таких причин:

1) збільшення кількості предметів для проведення державної підсумкової атестації в умовах воєнного стану зумовлює ризики, пов'язані з психічним та фізичним здоров'ям, перевантаженням учнів, що може призвести до серйозних наслідків для їхнього успішного майбутнього. Особливо негативно таке збільшення предметів для проведення державної підсумкової атестації може

позначитися на випускниках початкових класів;

2) запровадження державної підсумкової атестації з навчального предмету “Історія України” у початковій загальній середній освіті є сумнівним, адже такий навчальний предмет відсутній у початковій школі. У четвертому класі учні початкової школи історію вивчають лише фрагментарно, а не як окремий предмет;

3) внесення змін до статті 44 є зайвими, оскільки такі зміни спотворюють вимоги державних стандартів щодо обов’язкових результатів навчання. Зокрема, виокремлюється думка, що крім “вільного володіння державною мовою, необхідного рівня математичної компетентності, знання історії України, володіння іноземною мовою” нічого іншого не вимагається.

Підкомітет з питань загальної середньої, інклюзивної освіти та освіти на тимчасово окупованих територіях на своєму засіданні 8 березня 2023 року розглянув вищезазначений законопроект і рекомендував Комітету з питань освіти, науки та інновацій ухвалити висновок про прийняття законопроекту за основу.

Враховуючи викладене, Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій ухвалив:

1. Рекомендувати Верховній Раді України:

1.1. Відповідно до частини третьої статті 93 Регламенту Верховної Ради України включити проект Закону України про внесення змін до Закону України “Про повну загальну середню освіту” щодо обов’язкових результатів навчання (реєстр. № 9046 від 22.02.2023), поданий народними депутатами України Бабаком С.В., Коваль О.В., Піпою Н.Р. та іншими народними депутатами України, до порядку денного дев’ятої сесії Верховної Ради України.

1.2. Відповідно до пункту 1 частини першої статті 114 Регламенту Верховної Ради України проект Закону України про внесення змін до Закону України “Про повну загальну середню освіту” щодо обов’язкових результатів навчання (реєстр. № 9046 від 22.02.2023), поданий народними депутатами України Бабаком С.В., Коваль О.В., Піпою Н.Р. та іншими народними депутатами України, за результатами його розгляду в першому читанні прийняти за основу.

2. Доповідачем на пленарному засіданні Верховної Ради України з цього питання визначити народного депутата України, Голову Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій Бабака С.В.

Голова Комітету

Сергій БАБАК